

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

I. Qvi sint Canonici S. Scripturæ libri, quæque Vulgatio proba?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

I. DE VERBO DEI SCRIPTO, TRADITO, AC INCARNATO.

QVÆSTIO I.

*Qui sint Canonici S. Scripturae libri:
quaque Vulgatio proba?*

LIBERTINI, ex Luthero prognati, auctibus Coppino & Quintino Picardis Sutoribus; itemque Galjar Schyvenfeldius nouum orbi monstrum hæresios effuderunt istud, teste Frid. Staphilo lib. de Concordia discipulorum Luth. & Petro Palladio lib. de hæresibus: Dei Verbum Scriptum, vt Literam occidentem, repudiari oportere; soliusque interni Spiritus Criticis suo quædamque subauscultare. Idemque Scripturis palliant speciose.

LUTHERVS & in primis CALVINVS lib. contra Libertinos: cap. 9. sicut stylum in hos certatim exauerunt: ita vnanimi libidine calumniandi Ecclesiam Dei, eandem fanatici Spiritus sacrilegam vesaniam nobis Romano-catholicis impudentissimè impingere nihil eubuerunt. Vt qui ait CALVINVS initio lib. aduersus Anabapt. dicamus, sacrosanctas Scripturas missas fieri oportere, vt Auctoritate hominum ac quiescamus. LUTHERVS lib. de Conciliis. Papa Sacram Scripturam in puluere ac cono sepeliit, & Doctrinam Christianam panem integram deleuit. Vide meum Mendacem Antipap. p. 1. quæst. 1.

SVADENT Libertini istis præcipuè:
1. Ex 2. Cor. 1. Fecit nos Ministros Noui Testamenti: non Litera, sed Spiritus. 2. Ier. 3. Dabo legem meam in mentem eorum, & in corde eorum scribam leges meas. 2. Cor. 3. Epistola vos est scripta in cordibus vestris, qua scitur & legitur ab omnibus. 1. Ioan. 2. Vnctio spiritus docebit vos de omnibus. 3. Isa. 54. Dabo omnes filios tuos doctos à Domino. Et factum est ita: 1. Thef. 4. De caritate Fraternalitatis non necesse est scribere; ipsi enim à Deo didicistis. Ioan. 6. Erunt omnes doctibiles Dei. &c.

AVTOR. Ecclesia Orthodoxa, id est, Romano-catholica Verbum Dei scriptum sacrosanctè, ex quo accepit, semper retinuit, sub Custode S. TRADITIONE; & illud iuxta mentem sensumque orthodoxum, S. Spiritus via Magisterio, explicauit ac prædicauit vnanimi ac vniuersali cum consensu. Verum quæ duo insunt vni Verbo scripto, ea separari non debent: Litera & spiritus. Litera namque sola multos occidit Nouatores: Spiritus verò in Litera vivificat, vt verè sint verba vitæ: ipsaque stabilis ac certa Fidei Regula; sed Partialis: Consensus vniuersalis Ecclesiæ Docentis vt SIC, siue TRADITIO si accesserit, vt accessit, iam continuò Opus Dei perfectum constituit, vt nec portæ inferi aduersus illud valuerint vnquam præualere.

Quò vanior, ne dicam infanior, est Libertinorum iactantia: certior autem Ecclesiæ doctrina & Constantia negantis habendum illud pro DEI Verbo, quod priuatim cuique ad cor loquitur spiritus: Sed hoc solum quod à DEO Reuelatum consistit tum in scriptis Prophetis, Evangelicis, & Apostolicis; tum in Traditionibus ab Ecclesia, ex infallibili S. Spiritus Assistentia promanantibus. 1. Quia Prophetæ, Christus, Apostoli ad tribunal S. Scripturæ prouocarunt, non ad interni Spiritus iudicium. Deut. 7. Ies. 8. Mat. 2. Luc. 4. v. 21. Mar. 12. Mat. 22. Ioan. 5. &c.
2. Quæ prophetata accepimus, certa e-

uenit.

uenisse tenemus: at privati spiritus critica, ut alicui in se certa quædam forent; nobis tamen incerta manerent; nisi diuinitus confirmarentur: Sicut quæ iam prophetica tenemus, certissime euentise Deuse est testatus: ut docet *S. Aug. l. 18. Civ. c. 41.*

3. Consensum quoque mirificum & scriptorum, & seculorum, videmus, ut in uno ex spiritu. 4. Accedit vindex Deus Scripturæ contra profanos illius abufores ac temeratores, dire de celo punitos. 5. Et verò cum omnis Respub. legibus scriptis regatur; planè conuenit & Remp. Christianam diuinis Decretis, scripto declaratis, gubernari.

6. Demum vide age Lutheri in S. Scripturam reuerentiam; quam ei pro sua in nos alumnia repono; (nã de Caluino inferius.) Parce mihi Deus in fanda referenti! His ornat **TITVLVS** illam profanus Haresiarcharum Centonista Lutherus.

a. S. Scrip. tur a merum est Venenum, b. Liber hæreticos vni. c. Charta Infortia, d. Larua. e. Praestigatorius facuum, f. Nasus cereus, g. Incerta, h. Inutilis, i. Biblia sunt babilia, Babylonica, k. Biblia rationis, Iudaorum, Ma. humetia, fumibularia, Biblia (sub podice suillo, in le. H. meretricio, l. Est liber seruus, m. Sathan, n. Merda Satana, o. terens in laterna &c. a. Tom. 2. Wittenb. f. 111. a. b. In postilla de falsis proph. c. Tom. 2. Wittenb. f. 169. b. d. Tom. 4. f. 135. e. Tom. 2. f. 313. f. Tom. 6. f. 45. g. Tom. 7. f. 115. h. Tom. 2. f. 204. i. ibid. f. 61. k. To. 3. f. 6. l. Tom. 7. f. 155. m. ibid. n. Tom. 2. f. 391. o. Tom. 2. Genes. f. 440.

Dico Ad I. Litera solum dicitur Lex incisa lapidibus; cuius Minister Moyses: quæ occidit dans mandatum, sed non gratiæ auxilium, sicque, *Rom. 4.* præuaticatores constituit, facitque peccatum supra modum peccans & argens concupiscentiam, *Rom. 7. Aug. l. de Spir. & lit. c. 4.* Itaque lex ex se sancta est; at occasione accepta occidit. Nouum Testamentum verò nil pertinet ad Literam Veteris Test. confertque gratiam & à peccato liberat &c. Ad II. Illa non tollunt S. Scri-

pturam; sed docent quæ per gratiam, & Spiritum Christi, & Consensum Ecclesiæ sint ad Fidem necessaria. Ad III. S. Aug. intelligit illa de fide in Deum & Christum, ut eius futuri sint omnes capaces, Deo fidem infundente.

II. De Canonicis libris Veteris Testam.

LUTHERANI. & Magdeburgenses lib. 2. Centuria. 1. cap. 1. col. 51. & Lutherus, & Cinglius in Præfationibus conuersorum ab ipsis Bibliorum. Libros Tobiam, Iudith, Sapientiam, Ecclesiasticam, & Machabæorum à sacro Canone auellunt. Sic & Kemnitius in Exam. Trid. sess. 4. Ioan. Brennius in Confessione Wittenb. cap. de Scrip. facta, eos solum libros agnoscunt canonicos, quos Hebræi recipiunt. Et verò prædictos resuscitans, ait S. Hieron. in Prologo Galeato. Lutherus quoque in ass. art. 37. de Purgat. perdidit. Libros Machabæorum nullius prorsum esse auctoritatis.

Kemnitius prædictos libros esse bonos ac sanctos asserit; non tamen infallibiles sic, ut ex iis firma duci a gumenta queant. Itaque

LUTHERANI & CALVINIANI simul exauctorant Tobiam, Iudith, Sapientiam, Ecclesiasticam, & Machabæos.

SVADENT istis, 1. Quia Iudæi reiecerunt eos ab Canone, 2. Quia & S. Patrum quidam eosdem repudiarent.

CALVINVS Infit. l. 1. c. 11. §. 8. Arguit mendacii librum Sapientia: tantum abest ut eum amplectatur. Infit. l. 2. c. 5. §. 18. librum Ecclesiasticum solida esse negat auctoritatis Idem & de libris Machabæorum iudicat Infit. 3. c. 5. §. 8. In Antidoto autem Concilij Trid. sess. 4. Tobiam, quoque & Iudith repudiare videtur. Inque his suum sequitur Caprum grex Calvinistarum.

AUTOR. Sacrorum Librorum classis est triplex. I. Cunctis certissima auctoritatis: Ut Pentateuchus, Iosue, Iudicum, Ruth, Regum quatuor, Paralipomenon duo: Esdra & Nehemia duo, Iob, Psalterium 150. Psalmorum: Prouerbia, Ecclesiastes: Cantica, Prophetæ maiores IV. Minores XII. Euangelia IV. Acta, Epistolæ Pauli XIII. Canonicae duæ, Petri una, Ioannis altera.

II. Classis, Minus exploratæ auctoritatis, cunctis, ubique, semper: Vt *Hester, Baruch, Danielis pars, Thobias, Iudith, Sapientia, Ecclesiasticus, Machabeorum, 1. & 2. Marci, Luca & Ioannis partes: Ad Hebræos, Epistola Iacobi, Petri secunda, prima Ioannis particula: secunda, tertia Ioannis.*

III. Classis Librorum ab aliquibus agnitorum pro sacris; sed non publico Ecclesiæ iudicio approbatorum: Vt *Oratio Manasse, 3. & 4. Esdra, tertius & quartus Machabeorum, Psalmus 151. Appendix libri Iob, Pastor Hermetis.*

DICO AD LUTHERANORVM Exauctorationem Veteris Testam. I. quod ipsi contraria militant sacra veterum Concilia inde ab Concilio Carthagini. III. Itemque S. Patres. 2. Fignētum verò Kemnitii implicat contradictionem, statuentis esse Canonicos, & tamen non infallibiles; cū idē sint norma, quā imperitiæ nostræ fallibilitas regatur, ne aberret: At, quī erunt regula nobis, si sint fallibiles ipsi? Obiectiones aduersariorum triuales, vide apud *Bell. l. 1. c. 13. 14.*

DICIT AD I. S. Aug. 18. Ciuit. c. 36. *Machabeorum libros non Iudæi; sed Ecclesiā pro Canonicis habet. Dein: tempore Esdræ factus est Canon; at tunc libri Machabeorum nondum erant scripti. Ad II. Innocentius Papa Canonem primus definiuit in Ecclesiā; quem S. Augustinus, ceterique sunt secuti non igitur reiecerunt.*

III. De lib. Canonicis Noui Test.

II. LUTHERVS, Brent. Kemn. Magdeb. Epistolam Iacobi & Iudæ penitus contemnit, de secunda Petri, de 1. & 3. Ioannis, dubitant; alii variant.

CALVINVS & CALVINISTÆ, in Confessione Pissiacensi art. 3. eandem recipiunt omnes.

AVTOR. Verè Apostolicas ac diuinas esse declarauit Conc. Carthag. 1. Et porro cetera; Sanctique Patres. Neque obiectiuncula Lutherana robur habent vllum. *Bell. lib. 1. cap. 18.*

LUTHERVS in Præfat. Noui Testam. Apocalypsin nec pro libro Prophetico, nec pro A. offitio recipit, cō quod beatus dicat, qui seruant ea quæ scripta sunt in ea; cū eam nemo sat intelligat.

CALVINVS eam propugnat acriter, & cū eo, desciscentes à suo Luthero Magdeburgenses Cent. 1. l. 2. c. 2. Erasmus in fine notationum in Apoc. anxie conquisit argumenta, vt eam S. Ioanni abiudicet.

AVTOR. Apocalypsis verè est Ioannis: testibus Conciliis Ancyrano, Carthag. III. &c. & S. Patribus quā Græcis, quā Latinis. Neque obscura solum vaticinia, sed præcepta etiam moralia continent; vt pote cuius scopus est nos hortari ad perseuerantiam & patientiam in persecutione. Verè S. August. 1. de bono perseuer. c. 1. *Scripturas sic accipiunt, vt suo quodam privilegio, imò sacrilegio, quod volunt, sumant; quod nolunt, reijciant.*

LUTHERANI Epistolam ad Hebræos nec esse Pauli, nec vllius Apostoli contendunt; quod quædam contineat contra Euangelicam & Apostolicam doctrinam. Ita Lutherus in Prologo ad Hebr. Brentius, Kemn. Magdebu genes.

CALVINISTÆ verò, esse Apostolicam pertendunt; Eccius tamen, addubitant. Ita Calvinus Instit. cap. 8. §. 216. impressa anno 1554 & cap. 10. §. 83. &c. Quocirca Ministri in Confessione Pissiaci oblata art. 3. *Canonicam asserunt; sed auctoris incerti.*

AVTOR. Sed vtrique in hoc, aduersantibus SS. Patribus, secuti sunt hæresiarcham Marcionem, iam olim ob id ipsum condemnatum: teste S. Hieronymo in Præfat. ad Titum. Sequuntur & Arium, apud Theodoretum in præfat. ad Hebr. *Bell. lib. 1. cap. 13.*

IV. De

IV. De Vulgata Editione.

LUTHERANI; vt Kemn. ad *Trid. Sess. 4.*
ET CALVINIANI, vt Calvinus in *An-*
tid. ibid. & Inst. l. 1. cap. 6. §. 11. Vulgatæ, seu
 Hieronymianæ, odio editionis, omnia exa-
 minati, emendatque volunt ad textum He-
 bræum; vt quem fontem esse purissimum ap-
 pellent. Hinc innumeræ, & pugnantés sunt
 eis versiones; vt Lutheri, Oecolampadii,
 Bibliandri, Castallionis, Iunii, Tremelli,
 Munsteri, Bezae, &c. vide *infra quæst. 3.*

AVTOR. At ipse Calvinus *ibid.*
 coarguit Iudæos, vt qui Lectionem
 inuertant: quare & iste fons subinde
 turbidus manat. 2. Quin meliorem esse
 Latinam versionem ipse fatetur; eò
 quod Rabbinii, cum addiderunt puncta,
 pluscula seu odio, seu imperitiâ, deprau-
 arunt. 3. Lutherus in *Comment.*
de nouiss. verbis Davidis ait: Omnino
melius est retinere versionem usitatam,
quam tot nouas cumulari, &c. In libr. pro-
 phetiarum suarum collecto per VValter-
 rum Hall, *Paulatim tam multa futura sunt*
Biblia, quam multi scioli in Hebraica Ma-
gistros se profitebuntur. Nimirum *Genel.*
 II. *Qua ibi confusum est labium terra, vo-*
catum est nomen eius Babel. Iuxta illud:
Confusuramur linguam eorum, vt non audiat
vnusquisque vocem proximi sui. At è con-
 trà Romano-catholicis, *Ecce vnus est po-*
pulus, & vnus labium omnibus.

V. De Autoritate Versionis.

LUTHERANI volunt Lutheri versionem haberi
 pro authentica. Sic in Decreto Lipsiensi Melanch.
 Pomer. &c. subscripserunt.

II. ZWINGLIANI, Anabaptistæ &
 Calvinistæ nullam habere volunt authenticâ:
 teste præfat. Tigurina editionis.

III. Lutherani tamen & Calviniani iun-
 ctim, vt Kemnit. & Calvinus exagitant Cõc.
Trid. sess. 4. quod solam vulgatam iubeat

esse adprobatam. Sic & plures alii: quo-
 rum mendacia vide in *meo Mendace Antipap.*
meo. p. 1. quæst. 1.

SVADENT istis 1. Quia potius creden-
 dum fontibus Hebræis & Græcorum, quam ri-
 uulis interpretum. 2. Huc plura coaceruant
 loca, quasi deprauata.

AVTOR. Hieronymiana versio
 probatur in Conc. Tridentino, ab vsu
 probato plus mille annorum conti-
 nuo: & ob testimonia S. Patrum. 2.
 Hebræi Hebræam, Græci Græcam suam
 obseruarunt authenticam: quò magis &
 Latini latinam habeant oportet. 3.
 Hebræa lingua vix paucorum est in Cõ-
 ciliis; Latina, omnium. 4. Solenne
 autem est hæreticis, vt velent suas cor-
 ruptelas, ad fontes sese Hebræos, Græ-
 colue referre.

DICO AD I. Fontes turbarunt
 tum Hebræi tum Græci: Latina au-
 tem Ecclesia vt in fide constantior; sic in
 sana versione custodienda fuit obser-
 uantior, quam Græca, &c. Ad 2. Vide
Bellarmin. libr. 2. cap. 11. & 12. Particularia
 enim prætereo: cum ex vniuersâ genere
 quæstionis constare queunt.

VI. De Vulgatis Linguis
S. Scripturae.

Lutherani, Calviniani, cæterique Noua-
 tores; vt Brentius in *Confess. VVirtemb.*
 Calvinus *Inst. 3. cap. 20. §. 33.* Kemn. ad *Sess. 4.*
 conclamant, In omni lingua edi licere, &
 debere S. Scripturam legi, atque cantari.

SVADENT istis. 1. Quia, 1. *Cor. 14. Si*
incertam vocem det tuba, quis parabit se ad bel-
lum? Ita & vos per linguam, nisi manifestum
sermonem dederitis, quomodo scietur id, quod
dicitur? Eritis enim in aëra loquentes. *Infra*
Si orem lingua, spiritus meus orat; mens autem
mea sine fructu est, &c. 2. Calvin. *Ha. 29.*
Mat. 15. Hic populus labiis me honorat. 3.

Remittit. Præcipit Innocentius III. ut procurer episcopus officia diuina linguis diuersis celebrari ubi diuersarum fuerit linguarum populus. 4. Finis Diuinorum est instructio, Consolatio, Edificatio: quæ nulla sunt in linguæ vsu ignota, &c.

AUTOR. Vulgares versiones non prohibet Ecclesia; sed earum vsum cuiuslibet profuturi non probat. Hebræam tamen puramque Græcam, & Latinam oppidè colit, & obseruat. 1. Quia ab tempore Esdræ vulgaris esse desit Hebræa lingua per 70. annorum captiuitatem Babylonicam: attamen Lex in sola Hebræa prælegebatur populo. 2. *Esd. 8.* Sic etiamnum hodie assolet Iudeis. 2. Quia Apostoli omnibus linguis prædicarunt; at solum Hebræam & Græcâ scripserunt; forsân & Latinâ. Et Paulus Romanis Græcè scripsit. 3. Cõmunicatio nationum vnitasque fidei rectius seruatur in communissimis linguis. 4. Quia Inconuenientia plura se dant ex vulgarij vsu linguarum. *Bel. cap. 15.*

DICO AD I. Ibi agitur de Exhortatione spiritali: non præcipuè de Officijs diuinis. Ita S. Patres, Cypr. Aug. Bas. Amb. &c. Deinde Officia sat est si vnus, aut plures intelligant, & respondere sciant. Demum de Canticis spiritualibus ibi potissimus est sermo, de laude Dei, oratione gratiarum actione: hæc popularia sunt; Officia verò Clericalia sunt.

Ad II. Non labiorum solorum, nec intellectus solius oratio; sed cordis puri & affectus deuoti, honorat Deum; etsi non intelligatur ab orante seu audiente illam.

Ad III. De sola Hebræa & Græcâ ibi fit sermo; non de vulgaribus.

Ad IV. Finis præcipuus Diuinorum officiorum est cultus Deo debitus ab Ecclesia: at Cleri est populum docere, solari. &c.

QUESTIO II.

Sine S. Scriptura per se ipsam intellectu facilia & aperta?

LUTHERVS in præfat. assert. artic. *Scriptura per se clarissima, facillima, apertissima est sui interpreti, immo omnia probans; inuisans &c.* Dicit ibid. clarior rem esse omnium Partium scriptis. Addit amen a. 1. 1. Si quid hæc sit obscure, explicari alibi: 2. Item clara per se, obscura sit suis, e. bis & infidelibus, obp. vum aff. cum; 3. Breuius in proleg. contra Soto, obsecu am subinde v. deti ob ph. aces Hebræismi & Græcismi. Sic plerique Lutherani.

CALVINISTÆ, apud Ioan. Scharpium in cursu Theol. controu. 7. de Scriptura, ad Iacobum Angliæ Regem anno 1620. *In verbis sæpe difficultas: at in rebus articuli fidei manifesti.* 2. *In se scriptura est perspicua; at nobis difficilis, ob cæcitatem, & ignorantiam, aut curiositatem, quod expressis in ea non contenti curiosa indagamus.* 3. *Dogmata quædam in se sunt obscura, ut de Deo Trinuno &c. Quatenus tamen expedit, ut ea cognoscamus; sunt manifesta.* 4. *Scriptura claritas, respectu nostri. Interna cordis, oriet illuminatione Sp. Sancti; cum naturali acumen omnia sint obscura. Et ea claritas est fidei, & solida notitia. Exterea, in verbis est posita; Sic dogmata in Scriptura expressa plane sunt omnia, ut ea vel impij, imò & demones ex scriptura intelligant, historicè solent.*

SVADENTISTIS. 1. *Deut. 30. Mandatum quod præcipio tibi, non supra te est, &c.* Breuius, addit, *Ut non sit opus ire Romam.* 2. *Phil. 18. Præceptum Domini lucidum illuminans oculos &c.* 3. *Habem. 2. Pet. 1. firmiorem propheticum sermonem; cui benefacitis attendite, tanquam lucerna lucenti in calig. loco.* 4. *Quod si opertum est Euang. 2. Cor. 4. in iis, qui perierunt, opertum est: in quibus Deus huius sæculi excacauit oculos infidelium.* 5. *Vetus Test. erat liber signatus, Isa. 29. at in Nouo est apertus*